

KVINNER OG UTVIKLING

Kvinnene fikk lov å gjøre nye ting, de blomstret opp til politisk aktivitet og bevissthet. Det bizarre er imidlertid at i mange tidligere gruvedistrikter er det nå bare kvinnene som har jobb. Det har vært endel nyetableringer i tråd med den nye strategien til de multinasjonale selskapene med å etablere seg i underutviklede lommer i Europa. Som en bedriftsleder sa det har de «søkt seg til grønne lommer for å finne seg grønne arbeidere»

Lær av 3. verdens kvinner

Røde Fane: Hvilken betydning har et tredje verden perspektiv i denne sammenheng?

Swasti: Det har bl.a. betydning fordi de har utviklet nye kamptradisjoner. De har vært utsatt for det fleksible produksjonssystemet med underleverandører lenge allerede. La oss ta et eksempel fra Mexico. Der er det nå en organisasjon av kvinnelige klesarbeidere, grunnlagt av en tidligere nonne, Maria Luisa Rivera. Kvinnearbeidet i Mexico City var like usynlig som andre steder, den mannlige, fagorganiserte arbeiderklassen skrumpet. Så kom jordskjelvet og rev takene av husene. Kvinnearbeidet som foregikk i hjemmene på oppdrag fra nord-amerikansk tekstilindustri ble bokstavelig talt synliggjort. De kvinnelige tekstilarbeiderne organiserte seg i kamp mot den etablerte fagbevegelsen og dannet en uoffisiell fagforening. Rivera ble først ekskludert fra den mannsdominerte fagbevegelsen. Solidaridasgruppen, som de kalte seg, ga imidlertid ikke opp og er nå en av de sterkeste foreningene i Mexico City. Den har til og med mot alle odds fått offisiell godkjennelse. Hele dette oppbyggingsarbeidet foregikk på lavmælt og uformell måte, uten store taler og masse formaliteter. Poenget er at de gjorde det. Jeg traff Maria Luisa Rivera på en 3. verden konferanse. Vi havnet tilfeldigvis på gulvet ved siden av hverandre i en sovepose. Vi brukte mesteparten av tiden av natta til å utveksle erfaringer og kunnskaper. Rivera er en organisator, jeg er en intellektuell aktivist. Når du kobler hennes og mitt arbeid oppstår det et nytt utsiktspunkt for verden. Fra dette utsiktspunktet kan vi se hvordan teknologien og styringsstra-

tegiene endrer seg og hvordan man flytter kapital fra et sted til et annet. Vi ser også at det er mulig å sloss mot det gjennom å reise og støtte kampen til de mest utbyttede-kvinnene-mødrene. Tendensen i den moderne kapitalismen er at billig arbeidskraft blir mindre og mindre viktig. Det betyr at kvinnearbeiderne i 3. verden står i fare for å miste arbeidet. F.eks. ser vi at tekstilindustrien begynner å etablere seg i Europa igjen.

Internasjonalisme

Røde Fane: Du ser altså på ditt intellektuelle arbeid som en del av kampen til 3. verdens kvinner, en form for utviklingshjelp?

Swasti: Hvis man ønsker å drive utviklingshjelp bør man gi penger til prosjekter med en langsiktig strategi, hvis ikke blir det veldedighet. Hvis man gir penger til kvinneorganisasjoner, enten av typen Solidaridas eller andre så gir man makt til disse kvinnene. Det legger grunnlag for store sosiale endringer. Mange grasrotbevegelser i 3. verden stoppes på grunn av utbrente ledere eller mangel på penger. Kampen mot de multinasjonale selskapene i dag må føres gjennom å knytte disse ulike grasrotkvinnearbeider bevegelsene sammen i internasjonale nettverk. Dette betyr også å utvikle nye prioriteter i utviklingsplanlegginga. Når du snakker med disse fattige og hardt arbeidende kvinnene ser du at de er fornuftige med hensyn til sin livssituasjon og hva de trenger for å bedre den. Kvinnerettet bistand i seg sjøl er ikke nødvendigvis bra, så lenge den ser kvinner og barn som en problemgruppe som må hjelpes. Kvinnene er faktisk en ressursgruppe, i den forstand at det ofte er de som sitter inne med kunnskapen om hva som må gjøres. Noen må gi disse en stemme som mannlige fagforeningsledere og vestlige utviklingsekspertene også kan forstå. Her føler jeg at jeg som økonom har et viktig bidrag å komme med.

Siri: Jeg har noe av samme erfaringene med «språk». I mitt politiske arbeid har jeg hatt stor nytte av å kunne snakke slik at kvinneaktivister og mannlige fagforeningsledere kan forstå det. Man får

en slags oversetter oppgave. Samtidig ser jeg det som uhyre viktig at kvinner utvikler et eget språk for sine arbeidslivserfaringer.

Swasti: Det vil jo gi dem makt også.

Siri: Ta f.eks. tariffspråket. Det er bare forståelig for folk som har jobba spesielt med det. De fleste mannlige arbeidere forstår det heller ikke. Men kvinner...

Swasti:...tør å stille spørsmål ved det!

Siri: Nettopp! I tariffforhandlingene på SAS hotellet la de kvinnelige arbeidere fram et regnskap som viste at lønna til en stuepike ikke gikk an å leve av. «Dere må ikke blande inn følelser i dette» var forhandlingslederens svar. Vi jobber for å få fram at kvinner er eksperter på eget liv og egen lønn. Jeg er enig med deg i at et språk for dette vil gi kvinner mer makt.

Swasti: I 3. verden har jeg sett mange eksempler på hva som skjer med tilsynelatende blyge, forsagte kvinner etter at de har jobbet en stund i organisert kamp for tilværelsen både for seg og sine. Kvinner som aldri har ytret et ord i offentlighet står plutselig fram som veltalende og sjølsikre i store forsamlinger. De snakker om noe de er eksperter på, sine egne livs og arbeidsbetingelser. Jeg kjenner en kvinne som var med å organisere felleskjøkken i Peru. Jeg har forøvrig hørt en mannlige bistandsekspert kalle det «suppekjøkken». Uansett, kvinnene lagde ikke bare mat, de lærte seg også å lese og skrive. Denne kvinnen leste en dag ordene «Hushjelp søkes» i avisen. Da gråt hun av glede. Hun følte at hun hadde fått ny kontroll over sitt liv. Sist gang jeg snakket med henne, hadde hun nettopp født sitt fjortende barn. Hun skulle hete «Håpet strømmer fra mitt hjerte».

Samtalen mellom Swasti og Siri gikk i timevis, bl.a. krydret med begejtrede kommentarer til rakefiske Swasti uredde kastet seg over. Man snakket om dine og mine barn og om kona til Arthur Scargill og om alt det arbeidet man håper å kunne gjøre i tida framover. Siri fikk invitasjon til en konferanse om kvinner og flexible management til våren. Konklusjonen på det hele kom fra Swasti: A new link has been made! ■